

Bemærkninger til forslaget

Den 26.maj 1978 vedtog folketinget et forslag med samme overskrift som dette forslag. Men i forhold til det vedtagne forslag var der unægtelig tale om falsk varebetegnelse. Det, der blev vedtaget, var milevidt fra at være nogen økonomisk boykot af Den sydafrikanske Republik. Det mest konkrete, der er kommet ud af vedtagelsen, er, at en eksportstipendiat er kaldt hjem fra Sydafrika, og at dansk erhvervslivs samhandel med Sydafrika er blevet fordyret en ubetydelighed gennem bortfaldet af de favorable eksportkreditgarantier. Det tredje konkrete punkt i vedtagelsen – nemlig en opfordring til Elsam til »om muligt« at indkøbe kul andetsteds end i Den sydafrikanske Republik – har til dato ikke haft nogen konsekvenser. Endelig indeholdt vedtagelsen en tilslutning til det såkaldte handlingsprogram, som var vedtaget af de nordiske udenrigsministre på et møde den 9.–10. marts 1978. Dette program er holdt i uhyre uforpligtende vendinger, hvilket betyder, at der er langt fra program til handling.

VS stemte for forslaget den 26. maj, men gjorde opmærksom på, at det vedtagne stort set kun havde symbolsk betydning og reelt kun var en smule bedre end ingenting.

Danskerne er skam pæne mennesker, og næsten alle er modstandere af Sydafrikas apartheidpolitik. Den raceadskillelse og den undertrykkelse af de sorte, som finder sted i Sydafrika, fordømmes af vist nok alle partier i folketinget minus fremskridtspartiet og af den danske regering. Så vidt så godt.

Men medaljen har unægtelig en bagside. Og det er desværre den, der betyder noget. Nok så mange verbale fordømmelser af det sydafrikanske apartheidregime kan ikke vælte det. Det kan alene magtanvendelse. Den sorte ghettobefolknings oprør i Soweto og andre byer har vist, at de undertrykte er indstillet på at gå aktivt til modstand. Der er ingen tvivl om, at det vil ende med, at det sorte flertal vælter det hvide mindretals diktatur og erobrer magten. Men kampen kan blive både lang og blodig, hvis ikke de sorte får støtte udefra.

Her har der sandt at sige ikke været meget at hente, hverken i Danmark eller andre vestlige lande. For disse lande opretholder nemlig en dobbeltmoral, hvor de samtidig fordømmer apartheidstyret verbalt og støtter det økonomisk. Ja, lande som England, Vesttyskland, Frankrig, USA og Israel har i årevis forsynet de hvide magthavere med våben. Den danske støtte til Sydafrikas apartheid er hovedsagelig økonomisk. En række danske firmaer profiterer af apartheidssystemet og den underbetalte sorte arbejdskraft. Ifølge fagbladet Metal nr. 7 (16/4 1978) drejer det sig i hvert fald om følgende firmaer, som har interesser i Den sydafrikanske Republik:

Bang & Olufsen
 Burmeister & Wain
 Christiani & Nielsen
 Elvstrøm
 F. L. Smidth
 Nilfisk
 Novo
 SAS
 United Plantations (S.A.)
 ØK.

Den danske import fra Sydafrika er i de seneste år blevet tredoblet:

1975: 78 mill. kr.
 1976: 116 mill. kr.
 1977: 165 mill. kr.
 1978: 219 mill. kr.

Det er klart, at Danmarks økonomiske samkvem med Sydafrika er med til at holde Vorsters regime ved magten. Ved at købe kul i Sydafrika yder Elsam sin skærv til opretholdelse af apartheidssystemet. Ved at drive ruteflyvning mellem København og Johannesburg giver SAS sit lille bidrag. Alle ved, at et privat firma som ØK har sin moral siddende i tegnebogen. Kulindkøbene og ruteflyvningen har vist, at det ikke gør nogen forskel, om der er tale om halvoffentlige selskaber som Elsam og SAS.

Regeringen, som verbalt fordømmer det sydafrikanske regime, gør ikke noget i praksis, som kan